

دحو الارض ، نماد محبت و رحمت خداوند بر بندگان

روز بیست و پنجم ذیقعدہ ، دحو الارض (گسترده شدن زمین) است. بر اساس روایتی از امام هشتم (علیه الصلاة والسلام) شب دحو الارض مصادف است ...

روز بیست و پنجم ذیقعدہ ، دحو الارض (گسترده شدن زمین) است. بر اساس روایتی از امام هشتم (علیه الصلاة والسلام) شب دحو الارض مصادف است با میلاد خجسته حضرت ابراهیم و حضرت عیسی. ضمناً از این روز به عنوان روز قیام امام حضرت ولی عصر (عجل الله فرجه الشریف) نام برده شده است. دحو الارض ، جزء روز های معروفی است که روزه گرفتن در آن ، پاداش فراوان داشته و ثوابی معادل هفتاد سال روزه گرفتن دارد.

معنای دحو الارض

«دحو» به معنی گسترش و وسعت است و برخی آن را به معنای تکان دادن چیزی از محل اصلی اش گفته اند. گسترده شدن زمین یعنی این که در ابتدا، تمام سطح زمین را آب های حاصل از باران های سیلابی نخستین فراگرفته بود. این آب ها، به تدریج در گودال های زمین جا گرفته ، خشکی ها از زیر آب سر برآورده و با مرور زمان گسترده شدند. در حقیقت ، زمین در آغاز به صورت پستی و بلندی و دارای شیب های تند بود. بعدها باران های سیلابی باریدن گرفت ، ارتفاعات زمین شسته و دره ها گسترده شدند. به تدریج زمین های مسطح و قابل استفاده برای حیات بشر و کشاورزی و زراعت تشکیل شد. به مجموعه این رخدادها و گسترده شدن را «دحو الارض» می گویند.

ویژگی های دحو الارض

روز بیست و پنجم ذیقعدہ ، دحو الارض (گسترده شدن زمین) است. بر اساس روایتی از امام هشتم (علیه الصلاة والسلام) شب دحو الارض مصادف است با میلاد خجسته حضرت ابراهیم و حضرت عیسی. ضمناً از این روز به عنوان روز قیام امام حضرت ولی عصر (عجل الله فرجه الشریف) نام برده شده است. دحو الارض ، جزء روز های معروفی است که روزه گرفتن در آن ، پاداش فراوان داشته و ثوابی معادل هفتاد سال روزه گرفتن دارد.

هم چنین دحو الارض را به گسترده شدن زمین از زیر کعبه تفسیر کرده اند. (1)
امام رضا (علیه السلام) در این باره می فرماید: " روز بیست و پنجم ذیقعدہ (روز دحو الارض) روز ولادت ابراهیم خلیل (علیه السلام) و عیسی مسیح (علی نبینا و آله وعلیه السلام) است و روزی است که زمین از زیر کعبه گسترده شده است. " (2)
و نیز گفته اند که در چنین روزی حضرت آدم (علی نبینا و آله وعلیه السلام) به زمین هبوط کرده است. (3)

آغاز گسترده شدن زمین از سرزمین مکه

یکی از نام های شهر مقدس مکه ، ام القری است و در دو آیه از قرآن مجید به این نام اشاره شده است.
" لتذر ام القری و من حولها. " خطاب به پیامبر: تا انداز کنی ام القری و کسانی را که در اطراف آن هستند. (4)
ام القری یعنی مادر آبادیها و اهمیت مرکزیت و اصالت شهر مکه در مقایسه با سایر شهرها و آبادی های دیگر را نشان می دهد.

حال این سوال مطرح می شود که این شهر از چه نوع ویژگی برخوردار است که شایسته چنین نامی است ؟ از روایاتی که در باره خلقت زمین و یا در تفسیر آیه 196 از سوره آل عمران و یا در تفسیر آیه شریفه " والأرض بعد ذلک دحیها " (5) وارد شده است، این طور استفاده می شود که در آغاز آفرینش آسمانها و زمین، روی زمین را آب و یا کف آب فراگرفته بود و نخستین محلی که از زیر آب بیرون آمد محل بیت الله الحرام بود و خشکی های زمین از آنجا گسترش پیدا کرد. نکته قابل ذکر این که در آن زمان ، سرزمین مکه بلندترین نقطه روی زمین بوده است و علاوه بر این ، دلایل دیگری نیز بیان شده که عبارتند از :

- کعبه ، قبله مسلمانان در مکه است و مردم شهرهای دیگر رو به سوی آن نماز می خوانند .
 - مکه ، اهمیت و تقدس خاصی در بین شهر های مهم روی زمین دارد.
 - حرم و مکان امنی برای مردم است و در آن سرزمین امیدوار لطف و رحمت الهی هستند.
 - از اسامی شهر مکه ، بلد الامین است که نشانگر امنیت و آرامش مردم در این مکان مقدس است.
- این نام در قرآن کریم مورد قسم و سوگند الهی واقع شده است : " والتین و الزيتون و طور سینین و هذا البلد الامین. " سوگند به انجیر و زیتون و سوگند به طور سینا و این شهر امن . (6) منظور از بلد الامین در این آیه، شهر مکه است ، زیرا سوره تین سوره ای مکی است.

در آیات دیگری از قرآن نیز ، امن بودن مکه و حرم به وضوح بیان گردیده است مانند :
" اولم نمکن لهم حرمًا آمنًا " آیا آنها را در حرمی که محل ایمنی است مکان ندادیم؟ (7) " و من دخله کان آمنًا" هر کس داخل آن (مکه) شود در امان خواهد بود. (8)

اینکه خداوند شهر مکه را سرزمین ایمن و محلی برای دستیابی به امنیت و آسایش قرار داده ، به دلیل دعای حضرت ابراهیم (علیه السلام) بنیانگذار کعبه است که از خداوند چنین درخواست نموده است: " واذا قال ابراهیم رب اجعل هذا البلد آمنًا " هنگامی که ابراهیم گفت: خدایا! این شهر را محل امن قرار بده (9) و خداوند مکه و حرم را محل امن و طیب خاطر برای همه قرار داد. هیچکس را نباید در آنجا آزار و اذیت کرد اگر چه مرتکب جنایتی شده باشد . در آن سرزمین امنیت همه ، حتی حیوانات نیز تضمین شده است.

اعمال شب و روز دحو الارض

روزه :

یکی از آن چهار روز است که در تمام سال بفضیلت روزه ممتاز است .
و در روایتی روزه‌اش مثل روزه هفتاد سال است و در روایت دیگر کفاره هفتاد سال است و هر که این روز را روزه بدارد و شبش را به عبادت بسر آورد از برای او عبادت صد سال نوشته شود و از برای روزه‌دار این روز هر چه در میان آسمان و زمین است استغفار کند و این روزی است که رحمت خدا در آن منتشر گردیده و از برای عبادت و اجتماع به ذکر خدا در این روز اجر بسیاری است و از برای این روز به غیر از روزه و عبادت و ذکر خدا و غسل دو عمل وارد است .
نماز :

نمازی که در کتب شیعه قمیین روایت شده .

و آن دو رکعت است در وقت چاشت در هر رکعت بعد از حمد پنج مرتبه سوره و الشمس بخواند و بعد از سلام نماز بخواند لا حَوْلَ وَ لا قُوَّةَ اِلا بِاللّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ پس دعا کند و بخواند يَا مُقِيلَ الْعَثَرَاتِ اُقْلِي عَثْرَتِي يَا مُجِيبَ الدَّعَوَاتِ اُجِبْ دَعْوَتِي يَا سَامِعَ التَّضَوُّاتِ اَسْمَعْ صَوْتِي وَ اَرْحَمِي وَ تَجَاوَزْ عَن سَيِّئَاتِي وَ مَا عِنْدِي يَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْاِكْرَامِ .
دعا :

خواندن این دعا است که شیخ در مصباح فرموده مستحب است خواندن آن

اللّهُمَّ دَاحِيَ الْكُفْبَةِ وَ قَالِقِ الْحَبَةِ وَ صَارِفِ اللَّزْبَةِ وَ كَاشِفِ كُلِّ كَرْبَةٍ اَسْأَلُكَ فِي هَذَا الْيَوْمِ مِنْ اِيَامِكَ الَّتِي اَعْظَمْتَ حَقَّهَا وَ اَقْدَمْتَ سَبْقَهَا وَ جَعَلْتَهَا عِنْدَ الْمُؤْمِنِينَ وَدِيعةً وَ اِلَيْكَ دَرِيعةً وَ بِرَحْمَتِكَ الْوَسِيعةِ اَنْ تُصَلِّيَ عَلَي مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ الْمُتَنَجِّبِ فِي الْمِيثَاقِ الْقَرِيبِ يَوْمَ التَّلَاقِ قَاتِقِ كُلِّ رَتْقٍ وَ دَاعِ اِلَى كُلِّ حَقٍّ وَ عَلَي اَهْلِ بَيْتِهِ الطَّاهِرِ الْهُدَاةِ الْمَنَارِ دَعَائِمِ الْجَبَّارِ وَ وِلاةِ الْجَنَّةِ وَ النَّارِ وَ اَعْطِنَا فِي يَوْمِنَا هَذَا مِنْ عَطَايِكَ الْمَخْزُونِ غَيْرِ مَقْطُوعٍ وَ لا مَمْنُوعٍ [مَمْنُونٍ] تَجْمَعُ لَنَا بِهِ التَّوْبَةَ وَ حُسْنَ الْاُوتَةِ يَا حَبِيبَ مَدْعُوٍّ وَ اَكْرَمَ مَرْجُوٍّ يَا كَفِيٍّ يَا وَفِيٍّ يَا مَنْ لَطْفُهُ خَفِيٌّ الطُّفُّ لِي يَلْطِفِكَ وَ اَسْعِدُنِي يَعْفُوكَ وَ اَيِّدُنِي يَنْصُرَكَ وَ لا تُنْسِنِي ذِكْرَكَ يُوَلِّاةِ اَمْرِكَ وَ حَقِيقَةِ سِرِّكَ وَ احْفَظْنِي مِنْ شَوَائِبِ الدَّهْرِ اِلَى يَوْمِ الْحَشْرِ وَ النَّشْرِ وَ اَشْهَدُنِي اَوْلِيَاةَكَ عِنْدَ خُرُوجِ نَفْسِي وَ خُلُولِ رَمْسِي وَ انْقِطَاعِ عَمَلِي وَ انْقِصَاءِ اَجَلِي اللّهُمَّ وَ اذْكَرْنِي عَلَي طَوْلِ الْيَلِي اِذَا حَلَلْتُ بَيْنَ اَطْبَاقِ النَّرَى وَ نَسِيْنِي النَّاسُونَ مِنْ الْوَرَى وَ اَحْلِيْنِي دَارَ الْمُقَامَةِ وَ بَوِّنِي مَنزِلَ الْكِرَامَةِ وَ اجْعَلْنِي مِنْ مُرَافِقِي اَوْلِيَايَكَ وَ اَهْلِ اجْتِنَايَكَ وَ اصْطِفَايَكَ وَ بَارِكْ لِي فِي لِقَائِكَ وَ ارْزُقْنِي حُسْنَ الْعَمَلِ قَبْلَ خُلُولِ الْاَجَلِ بَرِيْنَا مِنَ الرَّزْلِ وَ سُوءِ الْخَطْلِ اللّهُمَّ وَ اُورِدْنِي حَوْضَ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللّهُ عَلَيْهِ وَ اٰلِهِ وَ اسْقِنِي مِنْهُ مَشْرَبًا رَوِيًّا سَائِغًا هَبِيْنَا لا اَطْمَأْ بَعْدَهُ وَ لا اَحْتَأُ وَرُدَّهُ وَ لا عَنهُ اَذَاذٌ وَ اجْعَلْهُ لِي خَيْرَ زَادٍ وَ اَوْقِي مِيْعَادِ يَوْمِ يَقُومُ الْاَشْهَادُ اللّهُمَّ وَ الْعَنِ جَبَايِرَةَ الْاَوَّلِينَ وَ الْاٰخِرِينَ وَ يَحْقُوقِ [لِحَقُوقِ] اَوْلِيَايَكَ الْمُسْتَأْثِرِينَ اللّهُمَّ وَ اقْصِمْ دَعَائِمَهُمْ وَ اَهْلِكَ اَشْيَاعَهُمْ وَ عَامِلَهُمْ وَ عَجَلْ مَهَالِكَهُمْ وَ اسْلُبْهُمْ مَمَالِكَهُمْ وَ صَيِّقْ عَلَيْهِمْ مَسَالِكَهُمْ وَ الْعَنِ مُسَاهِمَهُمْ وَ مُشَارِكَهُمْ اللّهُمَّ وَ عَجَلْ قَرَجِ اَوْلِيَايَكَ وَ ارْزُدْ عَلَيْهِمْ مَطَالِمَهُمْ وَ اَطْهَرِ بِالْحَقِّ قَانِمَهُمْ وَ اجْعَلْهُ لِي دِينِكَ مُنْتَصِرًا وَ يَا مُرَكَ فِي اَعْدَائِكَ مُؤْتِمِرًا اللّهُمَّ احْفَظْهُ يَمَلَايِكَةَ النَّصْرِ وَ يَمَا اَلْقَيْتَ اِلَيْهِ مِنَ التُّمْرِ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ مُنْتَقِمًا لَكَ حَتَّى تَرْضَى وَ يَعُوذَ دِينِكَ بِهِ وَ عَلَي يَدَيْهِ جَدِيدًا عَصًا وَ يَمْحَضَ الْحَقَّ مَحْضًا وَ يَرْفُضَ الْبَاطِلَ رَفْضًا اللّهُمَّ صَلِّ عَلَيْهِ وَ عَلَي جَمِيعِ اَبَائِهِ وَ اجْعَلْنَا مِنْ صَحْبِهِ وَ اَسْرَتِهِ وَ اَبْعَثْنَا فِي كَرَّتِهِ حَتَّى نَكُونَ فِي زَمَانِهِ مِنْ اَعْوَانِهِ اللّهُمَّ اَذْرُكْ بِنَا قِيَامَهُ وَ اَشْهَدْنَا اَبَامَهُ وَ صَلِّ عَلَيْهِ [عَلَي مُحَمَّدٍ] وَ ارْزُدْ اِلَيْنَا سَلَامَةً وَ السَّلَامُ عَلَيْهِ [عَلَيْهِمْ] وَ رَحْمَةُ اللّهِ وَ بَرَكَاتُهُ

1. سيدمصطفي حسين دشتي، معارف و معاريف، ج 3، ص 257

2. محمد باقر مجلسي، بحارالانوار، ج 97، ص 122.

3. ميرزا جواد ملكي تبريزي، مراقبات، ج 2، ص 186

4. قرآن كريم، سوره مبارکه شوري، آيه 7

5. قرآن كريم، سوره مبارکه نازعات، آيه 30

6. قرآن كريم، سوره مبارکه تين، آيه 3-1

7. قرآن كريم، سوره مبارکه قصص، آيه 57

8. قرآن كريم، سوره مبارکه آل عمران، آيه 97

9. قرآن كريم، سوره مبارکه بقره، آيه 126